

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 92/2023
16.05.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелене Ивановић, председника већа, Жељка Шкорића и Бранислава Босилковића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драган Згерђа, адвокат из ..., против туженог Завода за спорт и медицину спорта Републике Србије, Београд, чији је пуномоћник Божидар Бeroња, адвокат из ..., ради поништаја, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 6/22 од 01.07.2022. године, у седници одржаној 16.05.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 6/22 од 01.07.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П1 448/19 од 04.10.2021. године, са решењем о исправци тог суда П1 448/19 од 23.11.2021. године, ставом првим изреке, поништено је као незаконито решење о отказу уговора о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности туженог број .. од 11.09.2014. године. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде штете због изгубљене зараде, за период од септембра 2014. године до марта 2017. године, исплати износ од укупно 1.894.598,81 динар, у појединачно опредељеним месечним новчаним износима, све са законском затезном каматом почев од 5. наредног месеца за претходни месец до коначне исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу, за период од септембра 2014. године до марта 2017. године, уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање, у укупном износу од 689.641,84 динара са законском затезном каматом, све као у овом ставу изреке. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде штете за неискоришћени одмор за 2015. годину, 2016. годину и 2017. годину исплати износ од укупно 255.146,58 динара, у појединачно наведеним износима за сваку годину, са законском затезном каматом као у овом ставу изреке. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде штете због неисплаћене – изгубљене отпремнине услед одласка у пензију исплати износ од

129.694,00 динара, са законском затезном каматом почев од 03.05.2017. године до коначне исплате. Ставом шестим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 483.250,00 динара. Ставом седмим изреке, одбијен је као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова парничног поступка. Ставом осмим изреке, ослобођен је тужилац од обавезе плаћања свих судских такси у овом радном спору.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 6/22 од 01.07.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Другог основног суда у Београду П1 448/19 од 04.10.2021. године, исправљена решењем тог суда П1 448/19 од 23.11.2021. године, у ставу првом, другом, делу става трећег изреке којим је обавезан тужени да за тужиоца уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање у укупном износу од 689.641,84 динара за период од септембра 2014. године до марта 2017. године и у ставу петом изреке. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Другог основног суда у Београду П1 448/19 од 04.10.2021. године, исправљена решењем тог суда П1 448/19 од 23.11.2021. године, у преосталом делу става трећег изреке и у ставу четвртном изреке, тако што је одбијен, као неоснован, тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да на наведене износе на име доприноса за пензијско и инвалидско осигурање уплати законску затезну камату почев од 5. наредног месеца за претходни месец до исплате, као и да тужени исплати тужиоцу на име накнаде за неискоришћени годишњи одмор износ од укупно 255.146,58 динара, и то: за 2015. годину износ од 82.904,03 динара са законском затезном каматом почев од 01.05.2015. године до исплате; за 2016. годину износ од 85.380,41 динар са законском затезном каматом почев од 05.01.2016. године до исплате и за 2017. годину износ од 86.861,87 динара са законском затезном каматом почев од 05.01.2017. године до исплате. Ставом трећим изреке, потврђено је решење о трошковима поступка садржано у делу става шестог изреке првостепене пресуде за износ од 425.260,00 динара, као и ставу седмом изреке. Ставом четвртим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у преосталом делу става шестог изреке првостепене пресуде, тако да је одбијен као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка преко износа од 425.260,00 динара до износа од 483.250,00 динара. Ставом петим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 3.960,00 динара.

Против правноснажне другостепене пресуде, у делу којим је потврђена одлука првостепеног суда, тужени је изјавио благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију, са захтевом за накнаду трошкова тог одговора.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, ... 55/14, 87/18, 18/20, 10/23-други закон) – у даљем тексту: ЗПП и утврдио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 407. став 1. ЗПП, због

којих се ревизија може изјавити. Ревизијом се, према одредби члана 407. став 2. ЗПП, не може оспоравати утврђено чињенично стање.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог на основу Уговора о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности број .. од 24.12.2008. године, на радном месту лекара специјалисте медицине спорта у Одељењу за специјализовану здравствену заштиту врхунских спортиста „ББ“ у Сектору за медицину спорта, са месечном нето зарадом од 42.672,00 динара. Анексом 2 Уговора о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности број .. од 06.11.2009. године, распоређен је на радно место лекара специјалисте медицине спорта у амбуланти Дом спортова ВВ у оквиру Одељења за специјализовану здравствену заштиту врхунских спортиста „ВВ“ у Сектору за медицину спорта, док је Анексом 5 Уговора о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности број .. од 19.12.2013. године распоређен на послове лекара специјалисте медицине спорта у Одељењу за специјализовану здравствену заштиту врхунских спортиста „ВВ“ у Сектору за медицину спорта у Београду и измењен му је коефицијент зараде. За рад тужиоца су постојале похвале и подршке од стране колега и пацијената. Тужилац је имао неспоразуме са појединим колегама, тако да се са др ГГ посвађао дана 26.03.2014. године, а затим је дана 07.04.2014. године одбио сарадњу са др ДД у истој ординацији, ког дана је одбио и налог непосредног руководиоца др ЂЂ да изврши преглед пацијента детета. Тужилац се дописима обраћао туженом у циљу решавања проблема, па је тако саопштио туженом да ће због болести тужиоцеве мајке постојати проблеми у вези са радним временом на радном месту. У дописима се позивао на видео запис, те на писане доказе. Досуђени износи првостепеном пресудом на име изгубљене зараде и отпремнине утврђени су из налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке.

Решењем туженог број .. од 11.09.2014. године, тужиоцу је на основу члана 179. став 2. тачка 5) и члана 179. став 3. тач. 1) и 8) Закона о раду отказан наведени Уговор од 24.12.2008. године са анексима, и то због повреда радних обавеза из члана 63. став 1. тачка 2), 7) и 16) Правилника о раду туженог и члана 4. Уговора о раду и због повреде радне дисциплине из члана 62. став 1. тачка 2) истог Правилника туженог, а у вези догађаја од 26.03.2014. године и од 07.04.2014. године описаних у том решењу. Такође, тужиоцу је стављено на терет да је својом кривицом учинио и повреду радне обавезе утврђене тачком 4. Уговора о раду закљученог са туженим, јер је дана 24.06, 25.06, 26.06. и 27.06.2014. године неоправдано напустио радно место пре истека радног времена, док је дана 30.06. и 08.07.2014. године неоправдано изостао са радног места.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да отказно решење не садржи образложење правног основа због кога је тужиоцу престао радни однос, уз оцену да је у односу на отказни разлог везано за догађај од 26.03.2014. године наступила застарелост из члана 184. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 ... 32/13); да је у смислу члана 14. Закона о правима пацијената тужилац оправдано одбио да обави посао и изврши налог послодавца; да је тужилац благовремено и уредно обавестио туженог да ће због болести своје мајке имати оправданих тешкоћа да благовремено и уредно долази на посао, због чега му се не може приписати у кривицу напуштање радног места пре истека радног времена у дане из отказног решења, док у вези неоправданог изостанка са посла свакако није испуњен услов од три узастопна дана из Правилника о раду туженог од 12.12.2007.

године, а све наведено и уз примену правила о терету доказивања из члана 231. ЗПП, будући да тужени није доставио видео записе спорних догађаја, ни изјаву директора туженог од 12.08.2014. године на коју се позвао у отказном решењу. Последишно, због поништаја решења, тужиоцу је на основу члана 191. Закона о раду досуђена накнада изгубљене зараде са припадајућим доприносима и накнада за неискоришћени годишњи одмор у смислу члана 76. истог закона, све са каматом. Како је тужилац у међувремену стекао право на пензију, досуђена му је и отпремнина применом члана 158. Закона о раду, у висини утврђеној вештачењем.

Другостепени суд је, одлуком у ревидираном делу, потврдио првостепену пресуду, прихватајући становиште првостепеног суда, осим у погледу застарелости отказног разлога везано за догађај од 07.04.2014. године, за који је такође нашао да подлеже року застарелости из члана 184. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 ... 32/13).

Врховни суд налази да је правилно другостепени суд применио материјално право када је донео одлуку у делу који се побија ревизијом.

Према одредби члана 179. став 2. тачка 1) Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 ... 75/14), послодавац може да откаже уговор о раду запосленом који својом кривицом учини повреду радне обавезе, ако несавесно или немарно извршава радне обавезе, а према тачки 5) истог става, ако учини другу повреду радне обавезе утврђену општим актом, односно уговором о раду. Према одредби става 3. тачка 1) истог члана, послодавац може да откаже уговор о раду запосленом који не поштује радну дисциплину, и то ако неоправдано одбије да обавља послове и извршава налоге послодавца у складу са законом, а према тачки 8) ако не поштује радну дисциплину прописану актом послодавца, односно ако је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца.

Тачком 4. Уговора о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности број .. од 24.12.2008. године, предвиђено је да је радни однос запосленог са пуним радним временом у трајању од 8 часова дневно, односно 40 часова недељно у петодневној радној недељи.

Чланом 63. Правилника о раду број 03-3962/2 од 12.12.2007. године туженог, предвиђено је да Завод може запосленом да откаже уговор ако запослени својом кривицом учини повреду радне обавезе, и то: недостојно, увредљиво или на други начин непримерено понашање према странкама и запосленима у Заводу у поступку остваривања делатности Завода (тачка 2); одбијање обављања послова радног места на које је запослени распоређен и одбијање налога директора Завода, односно непосредног руководиоца, без оправданих разлога (тачка 7); неоправдано изостајање са посла најмање три узастопна радна дана (тачка 8).

Према одредби члана 44. став 1. тачка 1) Правилника о раду број 01-489 од 26.01.2015. године туженог, послодавац је дужан да исплати запосленом отпремнину при одласку у пензију, најмање у висини две просечне плате.

И према становишту Врховног суда, у односу на отказне разлоге који се тичу догађаја од 26.03.2014. године и од 07.04.2014. године, правилно другостепени суд

налази да је наступила застарелост у смислу одредбе члана 184. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 ... 32/13), према којој отказ уговора о раду из члана 179. тач. 1), 2), 3), 5) и 6) тог закона, послодавац може дати запосленом у року од три месеца од дана сазнања за чињенице које су основ за давање отказа, односно у року од шест месеци од дана наступања чињеница које су основ за давање отказа.

Наиме, питање примене Закона о раду, односно новелираног Закона о раду у односу на ове отказне разлоге се у конкретном случају разрешава применом правила о временском важењу закона, заснованог на тзв. „свршеним фактима“, према коме се примењује закон који је важио у време када су та факта свршена, па ако закон регулише и свршена факта постоји његова ретроактивност. Следом тога, примењују се одредбе „старог Закона о раду“, односно одредба члана 184. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05...32/13), која је прописивала субјективни рок од три месеца од дана сазнања послодавца за чињенице које су основ за давање отказа, који тече и истиче у оквиру објективног рока од шест месеци од дана наступања тих чињеница. У конкретном случају су субјективни рокови почели да теку од дана сазнања туженог за догађаје, и то од 27.03.2014. године и од 08.04.2014. године, како правилно утврђује другостепени суд у побијаној пресуди, а њиховим истеком 27.06.2014. године, односно 08.07.2014. године, наступила је застарелост, па се тужиоцу не може отказати уговор о раду из разлога који се тичу ових догађаја, јер се ради о „свршеним фактима“ насталим пре ступања на снагу Закона о изменама и допунама Закона о раду. Због тога нема места примени новелиране одредбе члана 184. став 1. Закона о раду, којом су продужени рокови (субјективни и објективни) у којима послодавац може запосленом отказати уговор о раду из разлога прописаних чланом 179. став 1. тачка 1) и ст. 2. и 3. истог закона, јер би то значило његову ретроактивну примену која изменама и допунама није предвиђена. Ретроактивност Закона о изменама и допунама Закона о раду не произилази ни из одредбе члана 281. тог закона, јер та одредба регулише ситуацију кад је поступак отказа уговора о раду започет а није довршен до дана његовог ступања на снагу, што овде није случај. Из изнетих разлога, неосновани су и наводи ревизије којима се указује да отказни разлог од 26.03.2014. године није застарео и упућује на примену рока од шест месеци који је важио у време доношења решења, 11.09.2014. године.

У односу на неоправдано напуштања радног места тужиоца пре истека радног времена, дана 24, 25, 26. и 27. јуна 2014. године, према оцени Врховног суда, основано закључују нижестепени судови да није испуњен отказни разлог из оспореног решења, као и ни у односу на неоправдани изостанак са радног места дана 30.06.2014. године и 08.07.2014. године, имајући у виду да се према члану 63. тачка 8) Правилника о раду туженог од 12.012.2007. године, овај отказни разлог везује за неоправдани изостанак са посла најмање три узастопна радна дана, а што овде свакако није случај.

Како је усвојен тужбени захтев и поништено решење којим је тужиоцу отказан уговор о раду, тужени је, сагласно члану 191. Закона о раду, дужан да тужиоцу накнади штету на име изгубљене зараде, са припадајућим доприносима, као и да му исплати отпремнину предвиђену чланом 44. став 1. тачка 1) Правилника о раду број 01-489 од 26.01.2015. године туженог, због одласка у пензију.

Имајући у виду све изложено, Врховни суд је нашао да ревизију треба одбити као неосновану, па је на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у ставу првом

изреке, а детаљно образложење ревизијске одлуке је изостављено сагласно ставу 2. истог члана.

Како тужени није успео у поступку по ревизији, те како трошкови састава одговора на ревизију не представљају трошкове који су били потребни ради вођења парнице, на основу чл. 153. и 154. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу другом и трећем изреке.

**Председник већа – судија
Јелена Ивановић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**